

Xornadas GÁLIX. Desfacendo a Raia IX

Actuar nas aulas. O teatro infantoxuvenil

Xuño 2022: Martes 14, Mércores 15, Xoves 16

Presencial - CAFI
Rúa Lamas de Abade, s/n
Santiago de Compostela
Aula 9

Virtual - CAFI
Contrasinal: cvJNJd9vq58

Martes 14 (18:00 - 20:00)

18.00. Inauguración
Xosé A. Perozo, presidente de Gálax

18:10-18:55 _O teatro, cincenta da LIX e raíña das aulas
María Caamaño Rojo, Docente (USC)
Facultade de Ciencias da Educación

18:55-19:00 Pausa

19:00-19:55 _Teatro e lingua
Núñez Singala, Escritor e director do SNL (USC)

Mércores 15 (17:00 - 20:00)

17:00-17:45 _Enfiando a obra: do texto á escena
Chus Pereiro, Escritora e docente

17:45-18:50 _Teatro para ler e escoitar
Carlos Labraña, Dramaturgo

18:50-19:00 Pausa

19:00-20:00 _A escola no teatro.
Protocolo mínimo de boas prácticas
Toño Casais e Artur Trillo, Talía Teatro

Xoves 16 (17:00 - 20:00)

17:00-17:45 _Teatro na aula
Ánxela Doval, Docente

17:45-17:55 Pausa

18.00-19.30 _Xogar ao teatro, mirarse no espello e descubrir quen somos
Paula Carballeira, Contacontos e actriz

19.45 Clausura
Xosé A. Perozo, presidente de Gálax

O TEATRO, CINCENTA DA LIX E RAÍÑA DAS AULAS

María Caamaño Rojo

Área de Didáctica da Lingua e a Literatura

Xornadas GÁLIX. Desfacendo a Raia IX

Actuar nas aulas. O teatro infantoxuvenil

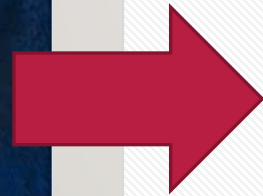
14 de xuño de 2022

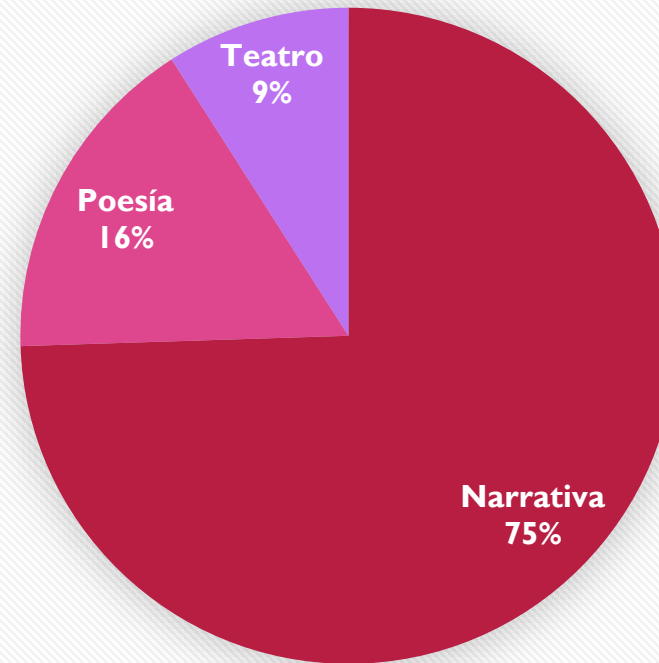
CINCENTA DA LIX

NÚMERO DE PUBLICACIÓNS

2000-2012

■ Narrativa ■ Poesía ■ Teatro

Montse Pena Presas (2019). Literatura dramática infantil galega (2012-2018): camiñar sobre o baleiro.

PREMIOS

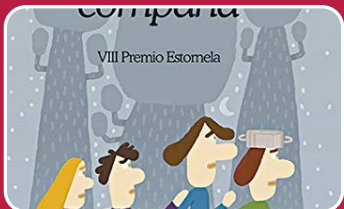
Premio Manuel María de literatura dramática infantil

- Xerais
- Bianual dende 2012

Premio Barriga Verde para teatro de monicreques

- Baía Edicións
- Bianual dende 2012

Premio Estornela da Fundación Neira Vilas

- Edicións Embora
- Derradeira edición no 2014

Premio O Facho de Teatro Infantil

- Non garante a publicación dos textos

Premio Roberto Vidal Bolaño

- Galaxia
- Dende 2018

Premio Anisia Miranda

- Edicións Embora
- Dende 2022

EDITORIAIS

Unha única colección específica

A Pinguela. Teatro escolar para ler e representar

- Edicións Fervenza

Editoriais vencelladas aos premios

- Xerais
- Baía

Pequenas editoriais: en retroceso

- Everest Galicia
- Embora (colección Tren das Cores)

Galaxia

- Colección “Árbore”, “Costa Oeste” (Premio Vidal Bolaño)

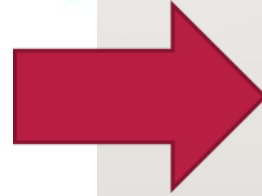
Cuarto de inverno

- Un título na colección infantil: *As mil vidas de Dorotea*

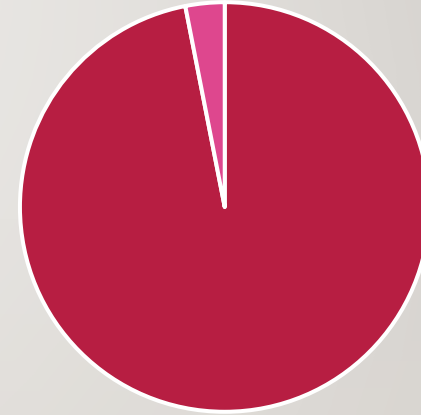
Galician Books for Children & Young Adults 2022

Libros infantís e xuvenís de Galicia
2022

Libros infantiles y juveniles de Galicia
2022

2021

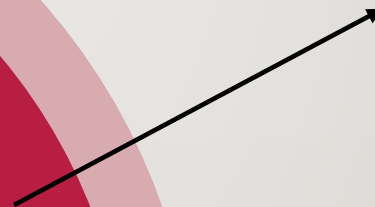

■ TOTAL PUBLICACIONÉS ■ TEATRO

Pois Eu!, de Carlos Losada Galiñáns (Baía Edicións)
A cámara escura, de José Luis Baños de Cos (Galaxia)
Teatro de don Olimpio, de Olimpio Arca Caldas (Fervenza)
Santoamaro, de Antonio Manuel Fraga (Xerais)
Destino Lugo, de X.A. Perozo (Auga Editora)

COMO?

RAÍÑA DAS AULAS

PARTINDO DAS NOSAS FORTALEZAS...

Autoras e
autores
consagrados

Proximidade coa
dimensión
escénica

Equilibrio entre
calidade literaria
e dimensión
didáctica

... E AXUDANDO A LER, VER E FACER TEATRO

Educación Infantil

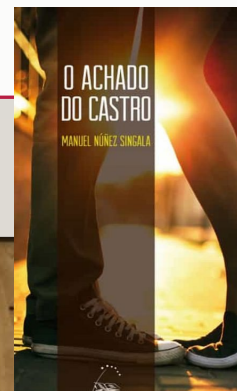
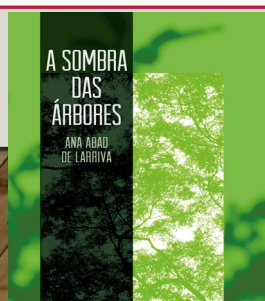
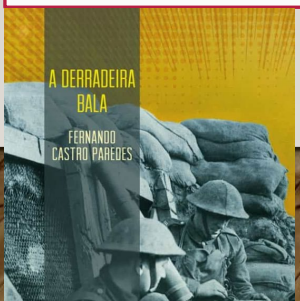
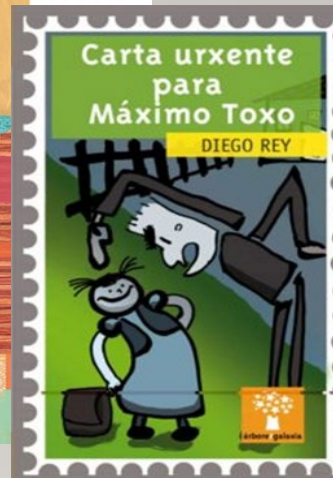
- Escaseza. Dramatización de álbumes. *Na cola para a Arca*

Educación Primaria

- Premios Manuel María e Barriga Verde, títulos da colección Árbore, A Pinguela.

ESO e Bacharelato

- Premios Vidal Bolaño, na colección Costa Oeste, algúns títulos de A Pinguela.

ESCENA I

O escenario representa o clareiro dunha fraga, a Fraga dos Altos Carballos, onde predomina a cor verde das follas dos carballos e dos castiñeiros que a poboan. No lateral dereito do escenario temos unha rede que se estende dende o teito e colga ata o chan. Diante hai unha cadeira randeeira onde unha vella ARAÑA está tecendo.

ARAÑA

Cantando mentres tece.

Punto do dereito,
punto do revés,
esperando que caia
unha mosca aos meus pés.
Unha mosca ben gorda,
unha mosca repoluda,
que a miña arañeira
encha de fartura!
Punto do dereito,
punto do...

ESCENA II

A ARAÑA interrompe o seu cantar, porque a sorprende unha FORMIGA que dun chouto chega á escena.

FORMIGA

Vai cunha pequena maletiña de madeira e berra con alguén que deixou atrás.

Que non! Que vos digo que non! Que xa tiven bastante. Non quero saber máis de vós. Quero ver mundo, viaxar, coñecer xente nova, vivir experiencias. E vós deberiades facer o mesmo, facédeme caso, que non creo que sexa bo andar todo o día no carreiro de diante para atrás, de atrás para diante, de diante para atrás, de atrás...

A ARAÑA fai un pequeno ruído e a FORMIGA míraa.

ARAÑA *Tose.*

FORMIGA *Sobresaltada vira cara a ARAÑA.*

Quen é vostede?

ARAÑA

Eu son eu! Aquí quen debería presentarse primeiro es ti, que acabas de interromper a paz da miña fraga cos teus berros de tola.

FORMIGA

Vostede perdoe, miña señora. Non quería molestala, pero estábame despedindo das miñas irmás.

Raquel Castro, A formiga fóra do carreiro

MIGALLAS

O BAÚL DA TÍA TOLA

BERROBAMBÁN

CARAMUXO

GALEATRO

OS MONICREQUES DE KUKAS

PÉREZ & FERNÁNDEZ

BABALUVA

XAROPE TULÚ

GALITON

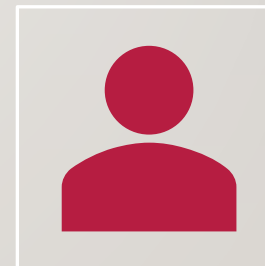
GAZAFELLOS

BAOBAB

TRÉMOLA
TEATRO

TALÍA

TANXARINA

**Amparo
curricular**

**Da escola ao teatro
e/ou do teatro á
escola**

**Información da
oferta teatral na
contorna**

TEATRO DA
SEMENTE

ELEFANTE
ELEGANTE

TÍTERES CACHIRULO

REDRUM

TEATRO
AO CUBO

Podo tomar calquera espazo baleiro e chamalo un escenario espido. Unha persoa camiña por este espazo baleiro mentres outro o observa, e isto é todo o que se precisa para realizar un acto teatral.”

(Brook, 1973: 5)

POTENCIALIDADES

GLOBALIZADORA

POLIVALENTE

MOTIVADORA

COOPERATIVA

CREATIVA

CRÍTICA

A EXPRESIÓN DRAMÁTICA EN EDUCACIÓN

PROCESO

DRAMATIZACIÓN

XOGO SIMBÓLICO
XOGO DRAMÁTICO
XOGO DE ROLES

FINALIDADE:
EXPRESIÓN
COMUNICACIÓN
OBXECTIVOS
CURRICULARES

PRODUTO

TEATRO

ESPECTÁCULO
TEXTO

FINALIDADE:
EXHIBICIÓN
ESPECTÁCULO
OBXECTIVOS
CURRICULARES

FORMAS DRAMÁTICAS

ELABORACIÓN TÉCNICA

TEATRO (+12: ESO e BAC)

XOGO DE ROLES (+12: ESO e BAC)

XOGO DRAMÁTICO (5-12: EI e EP)

XOGO SIMBÓLICO (2-7: EI)

ESPONTANEIDADE

PROCESO LÚDICO

PRODUTO ARTÍSTICO

¡Leer es vivir!

**¿QUIERES
QUE JUGUEMOS
AL TEATRO?**

Propuesta para hacer
teatro en
Educación Infantil
y Primaria

José Cañas Torregrosa

EVEREST

Hai outras posturas menos estritas coas idades aconsellables para facer teatro con nenas e nenos, como esta de Cañas Torregrosa, que entende que é posible facer teatro dende infantil, sempre e cando se teña en conta o seguinte decálogo:

1. O teatro das nenas e adolescentes é un xogo.
2. Hai que poñer as bases que o sustenten: o obradoiro de expresión dramática.
3. Se o desexan, todas as crianzas poden actuar.
4. Nunha montaxe teatral, hai tarefas para todo o mundo.
5. Hai que coñecer a obra a partir dun bo traballo de mesa.
6. Resulta necesario un plan de posta en escena.
7. As opinións dos grupos enriquecen a obra.
8. Os ensaios xerais lévannos á representación.
9. A representación debe ser un acto de comunicación e disfrute.
10. Coa estrea, non se acaban os traballos.

La pasarela de las maravillas

La virgen de la Algarrobilla

ENTREMES DEL retablo de las maravillas.

Salen Chanfalla, y la Cberinos.

Cbr. No se te passen de la memoria
Chifinos mis advertimientos
principalmente los q te he
dado para este nuevo embu-
te q ha de salir tan a luz como
el pasado del llouista.

Cbr. Chanfalla ilustra lo que en
mi fuere tenlo como de mol-
de, que tanta memoria tengo
como entendimiento, a quien
se junta vna voluntad de acer-
tar a satisfazerlo, que excede
a las demas potencias, pero di-
me de que cosa es este Rabelin

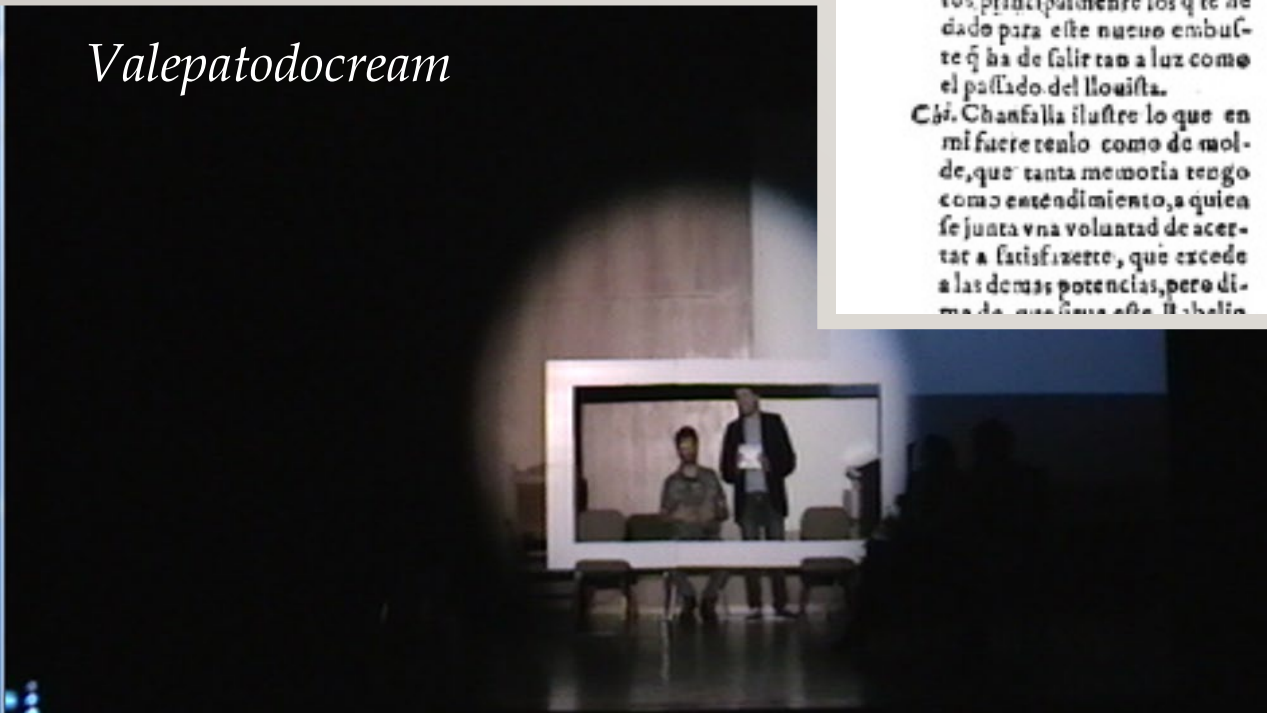
que tan desuenterada cristi-
rilla no la he visto en todos
los dias de mi vida.

Entra el Rabelin.

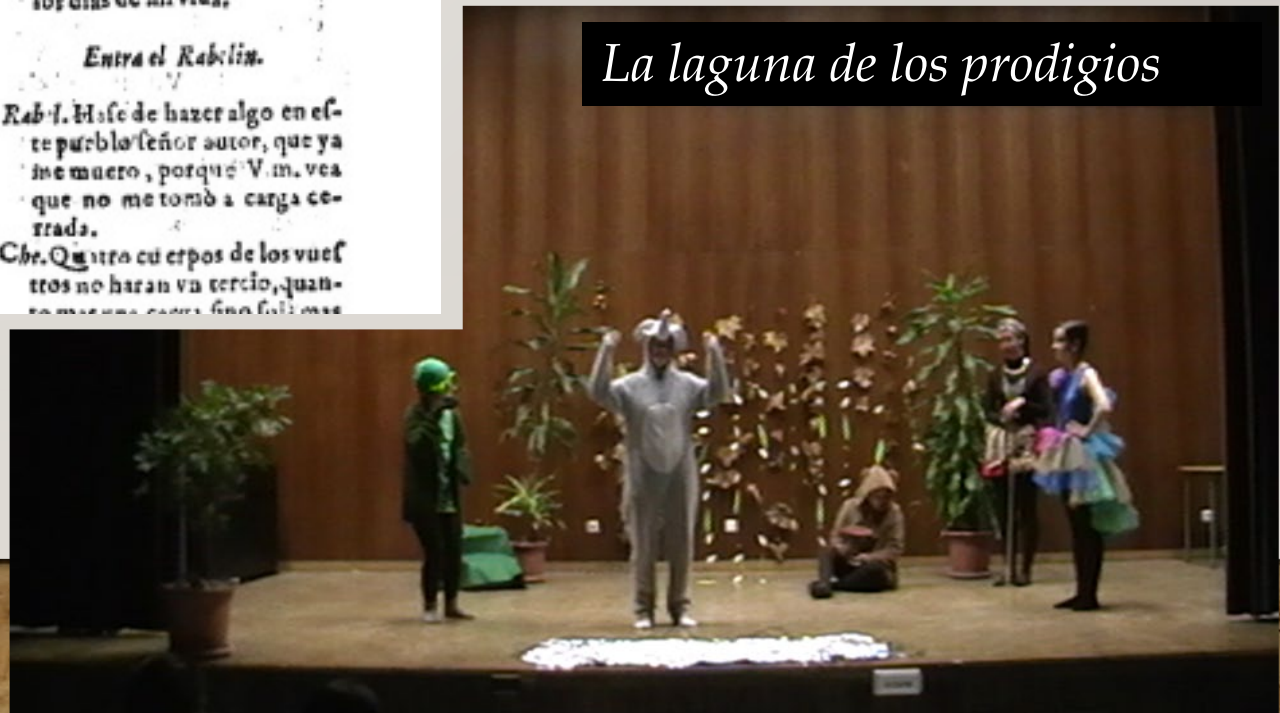
Rab. Hase de hazer algo en ef-
te pueblo señor autor, que ya
me muero, porque V.m. vea
que no me tomò a carga ce-
rrada.

Cbr. Quanto cu erpos de los vues-
tros no haran vn tercio, quan-
to me voy a caer. fno falli mas

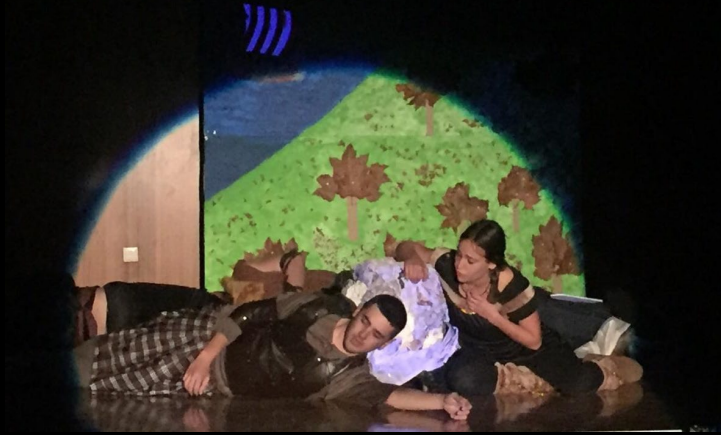
Valepatodocream

La laguna de los prodigios

Historias vikingas

HISTORIAS VIKINGAS

ALUMNADO DE SEGUNDO CURSO DO GRAO DE MESTRE/A DE EDUCACIÓN PRIMARIA

CURSO 2018-2019

12 de decembro de 2018

Obra de teatro infantil

Once damas atrevidas

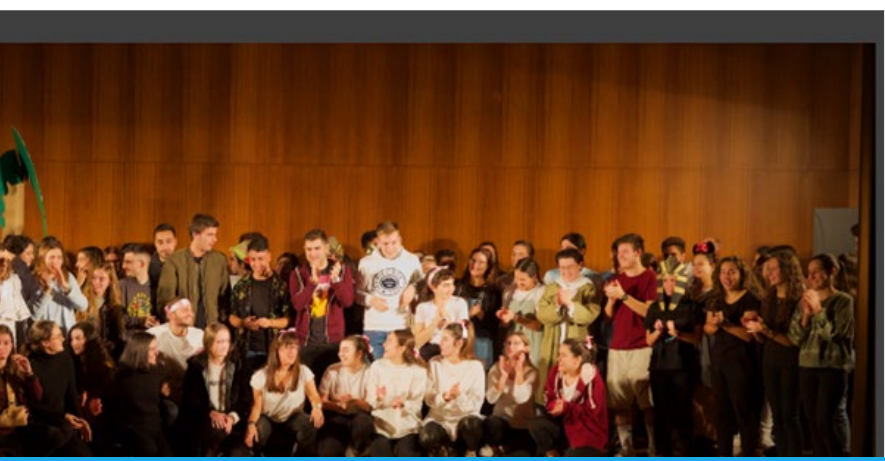
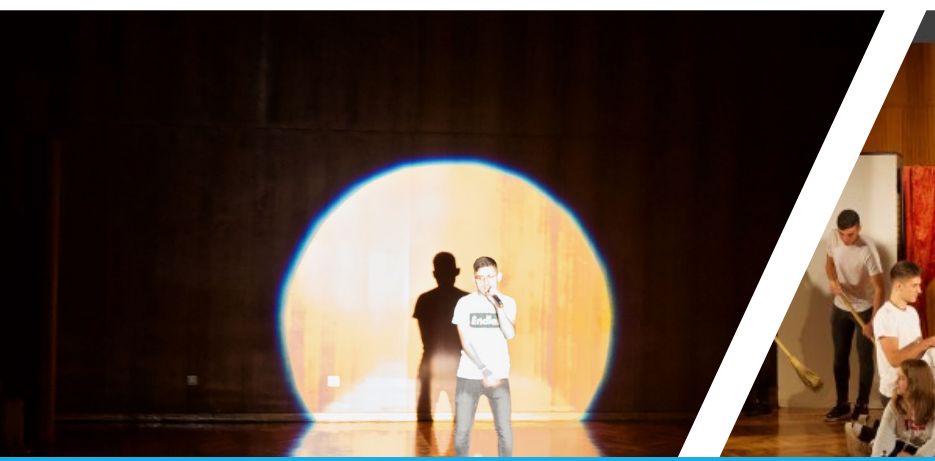
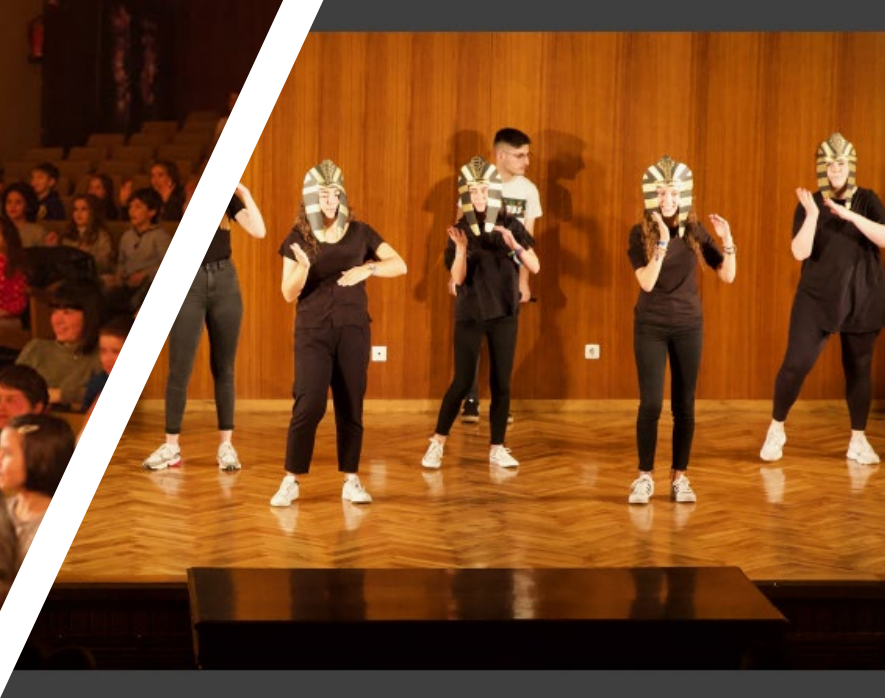

Billy y el vestido rosa

La Cenicienta que no quería comer perdices

OBRA DE TEATRO INFANTIL EL LAS
ALUMNADO DE SEGUNDO CURSO DO GRAO DE MESTRE/A DE EDUCACIÓN PRIMARIA
CURSO 2019-2020
11 de decembro de 2019

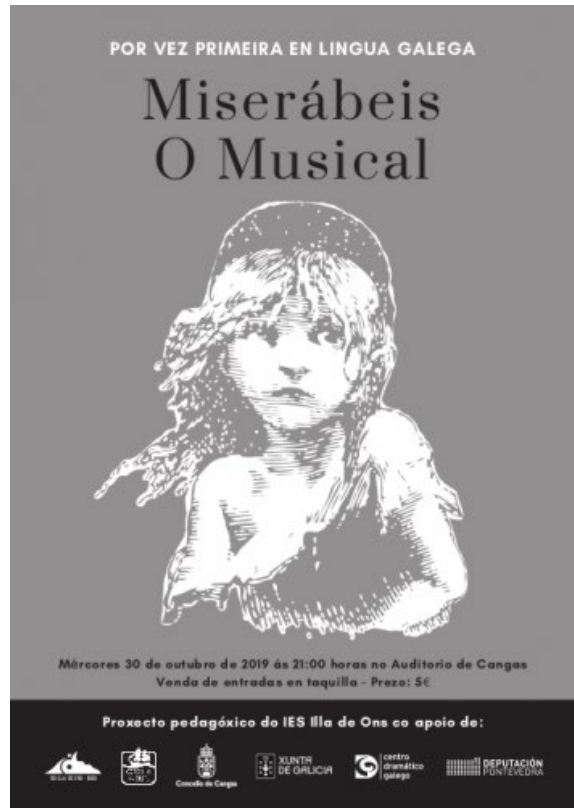
TEATRO DE OBXECTOS

ALUMNADO DE TERCEIRO CURSO DO GRAO DE MESTRE/A DE EDUCACIÓN INFANTIL

CURSO 2021-2022

6 de maio de 2022

IES Illa de Ons (2019)

O musical *Miserábeis* fai unha revisión contemporánea e feminista, integramente en lingua galega, da novela do escritor francés Victor Hugo. A historia transcorre na Francia do século XIX e das revolucións de 1830 con referencias a temas actuais como a loita pola liberdade, a desigualdade social, a coraxe ou a revolución do pobo. Este espectáculo, galardoado co **Premio de Innovación Educativa en dinamización lingüística** (2018-19) da Xunta de Galicia, ofrece unha adaptación teatral e musical propia, que concentra en escena a **máis de medio centenar de membros da comunidade educativa** -profesorado, alumnado entre 12 e 16 anos, persoal non docente...-, nunha aposta única dende o ensino público para **educar na igualdade dende unha aprendizaxe cooperativa e interdisciplinar**.

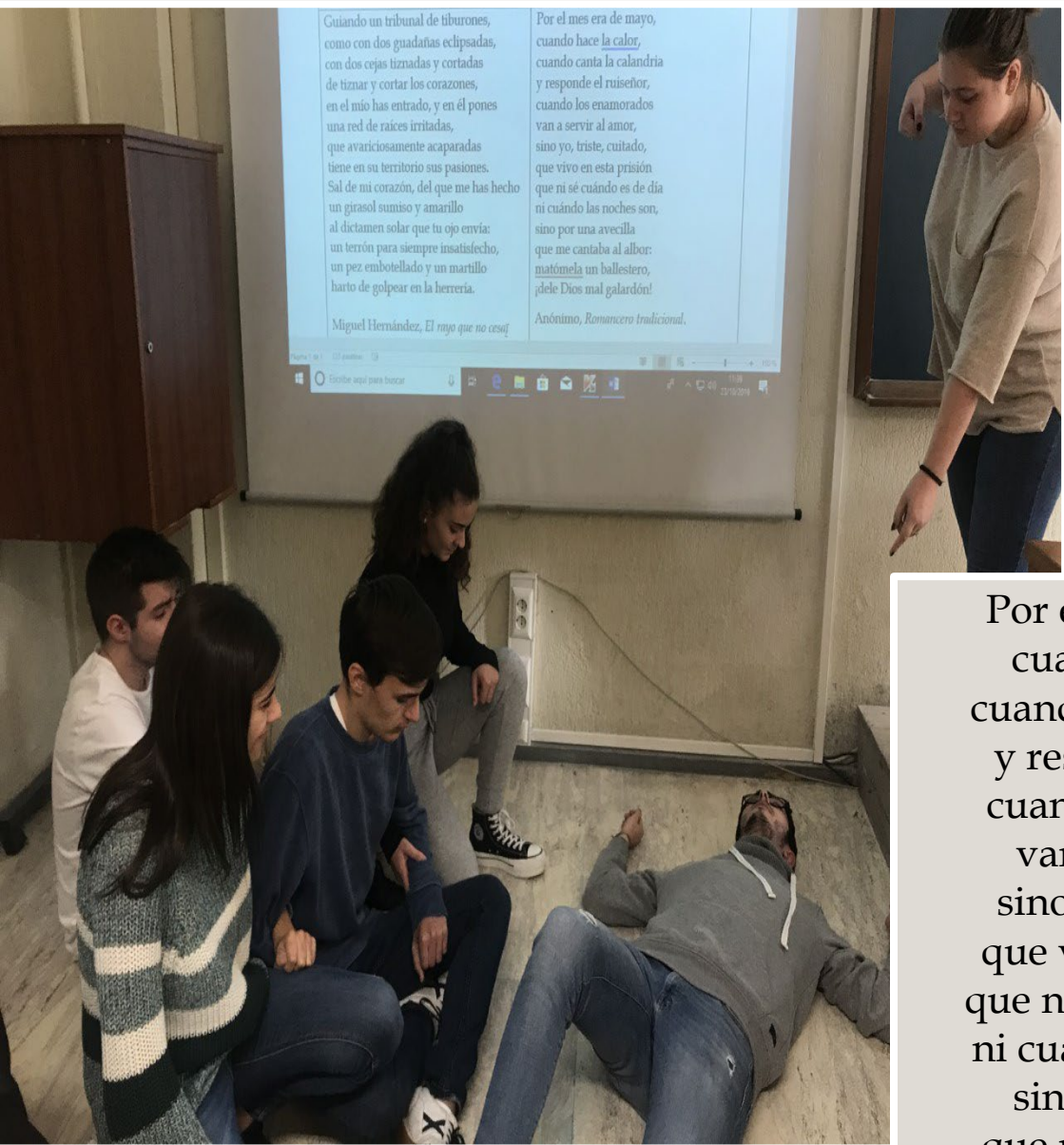
TABLEAUX

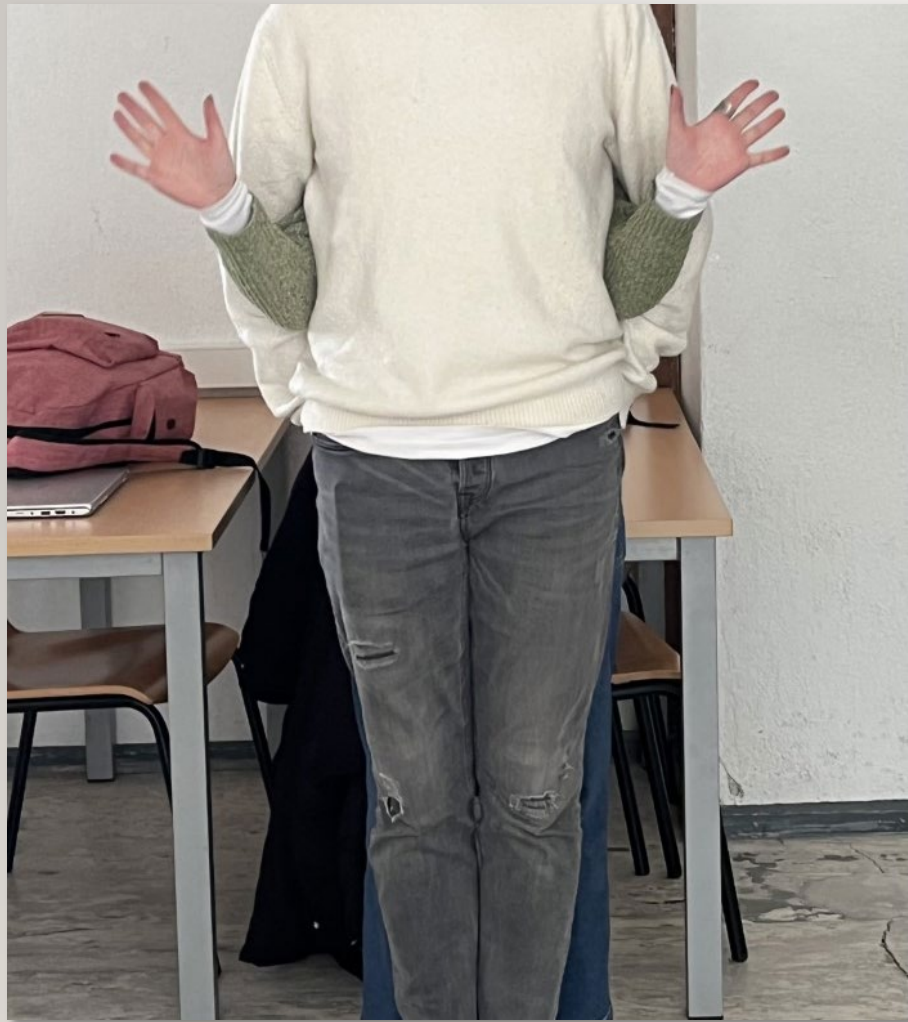
¿Para qué a estas alturas
preocuparme,
-escribir en revistas, hojas muertas o libros?
¿Para qué interesarme por un nombre,
si ya tengo el tuyo y el mío?
¿Para qué indiferencias, conferencias,
antologías, mitos?
¿Para qué recitales, traducciones,
si ya está todo dicho?

He cambiado
de técnicas y de estilo.
¡Y manos a la obra!
Escribir sobre tu cuerpo
con los dedos mojados en el vino.

Gloria Fuertes, *Poeta de guardia*.

Por el mes era de mayo,
cuando hace la calor,
cuando canta la calandria
y responde el ruiseñor,
cuando los enamorados
van a servir al amor,
sino yo, triste, cuitado,
que vivo en esta prisión,
que ni sé cuándo es de día
ni cuándo las noches son,
sino por una avecilla
que me cantaba al albor:
matómela un ballestero,
¡dele Dios mal galardón!
Anónimo, *Romancero tradicional*.

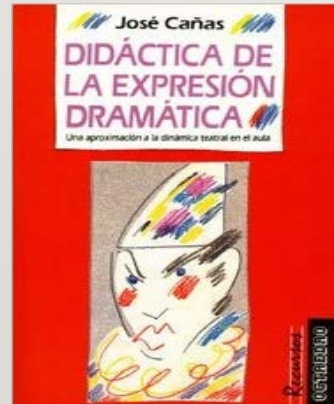
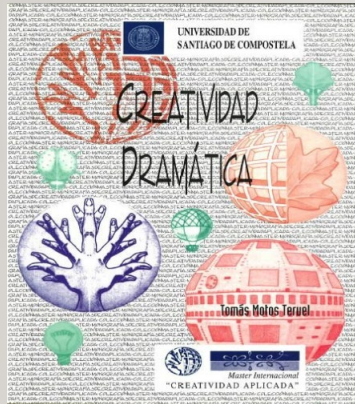

OBRADOIRO DE EXPRESIÓN DRAMÁTICA

NECESIDADES FORMATIVAS

Monografías

Revistas

Cursos de formación

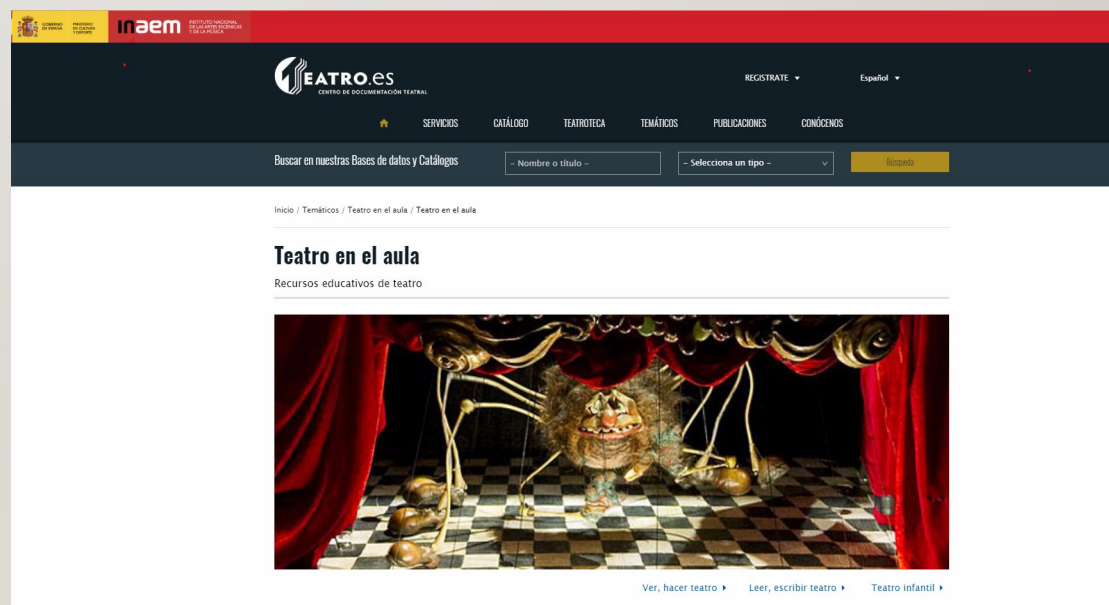
Caixa
escena

UIMP
Universidad Internacional
Menéndez Pelayo

espazoaberto

escuela de teatro e danza
26 anos formando actores e actrices

Asociacións e Institucións

inaem CENTRO NACIONAL DE INVESTIGACIÓN Y DOCUMENTACIÓN DEL TEATRO

TEATRO.es CENTRO DE DOCUMENTACIÓN TEATRAL

REGISTRATE Español

SERVICIOS CATÁLOGO TEATROTECA TEMÁTICOS PUBLICACIONES CONÓCENOS

Buscar en nuestras Bases de datos y Catálogos

Nombre o título - Selecciona un tipo - Búsqueda

Inicio / Temáticos / Teatro en el aula / Teatro en el aula

Teatro en el aula

Recursos educativos de teatro

Ver, hacer teatro ▶ Leer, escribir teatro ▶ Teatro infantil ▶

Cursos de posgrao

FJ2N - Curso Básico: Fundamentos da Interpretación Teatral

VNIVERSITAT
DE VALÈNCIA

POSTGRADO DE TEATRO
EN LA EDUCACIÓN

Diputació
Barcelona

| Institut del Teatre

REFERENCIAS BIBLIOGRÁFICAS

- Cañas Torregrosa, J. (1992). *Didáctica de la expresión dramática. Una aproximación a la dinámica teatral en el aula*. Barcelona: Octaedro.
- Cañas Torregrosa, J. (2000). *¿Quieres que juguemos al teatro? Propuesta para hacer teatro en Educación Infantil y Primaria*. León: Everest.
- Cerrillo, P. y García Padrino, J. (coords.). *Teatro infantil y dramatización escolar*. Cuenca: Ediciones de la UCLM.
- Fernández Rial, R. (2016). *Aulas sen paredes*. Edicións Positivas.
- Motos Teruel, T. (2020). *Teatro en la educación*. Barcelona: Octaedro.
- Motos, T. et. al.(2008). *Taller de teatro*. Barcelona: Octaedro.
- Muñoz Cáliz, B. (2006). *Panorama de los libros teatrales para niños y jóvenes*, Madrid: ASSITEJ.
- Pena Presas, M. (2019).). Literatura dramática infantil galega (2012-2018): camiñar sobre o baleiro. *Revista Galega de Educación*, 73, 13-17.
- Roig Rechou, B.A., Lucas Domínguez, P. e Soto López, I. (coords.). *Teatro infantil. Do texto á representación*. Vigo: Xerais.
- Sampedro, L. (2016). *Manual de teatro para niñas, niños y jóvenes de la era de internet*. Barcelona: Alba Editorial.
- Slade, P. (1978). *Expresión dramática infantil*. Madrid: Santillana.
- Tejerina Lobo, I. (1993). *Estudio de los textos teatrales para niños*. Santander: Servicio de Publicaciones de la Universidad de Cantabria.
- Tejerina Lobo, I. (1994). *Dramatización y teatro infantil. Dimensiones psicopedagógicas y expresivas*. Madrid: Siglo XXI.
- Vieites, M. (2019). De que falamos ao falarmos de educación teatral? *Revista galega de Educación*, 73, 10-12.

MOITAS GRAZAS POLA ATENCIÓN!

mariajose.caamano@usc.es